

Turburările Bisericești

și

Propaganda Catolică

— 00 —

MEMORIU

INAINTAT SF. SINOD LA 25 MAI 1911

DE

BCU Cluj
CONST. C. DICULESCU Cluj

LICENȚIAT ÎN TEOLOGIE

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA GUTENBERG JOSEPH GÖBL S-ri

20. — STRADA DOAMNEI. — 20

1911

Turburările Bisericești

și

Propaganda Catolică

— 00 —

MEMORIU

INAINȚAT SF. SINOD LA 25 MAI 1911

DE

CONST. C. DICULESCU

LICENȚIAT ÎN TEOLOGIE

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA GUTENBERG JOSEPH GÖBL S-ri

20. — STRADA DOAMNEI. — 20

1911

MEMORIU

INAINȚĂȚ SF-LUI SINOD LA 25 MAI 1911

Inalt Prea Sfințite Președinte,

În broșura: «*Propaganda Papistă și Intâmplările Bisericești de azi*» publicată în Noembrie 1909, am arătat că toate turburările din Biserica noastră sunt puse la cale de propaganda catolică.

Scopul urmărit de propagandă prin provocarea acestor turburări îl spune limpede organul papist «*Vestitorul*» în No. dela 1 Decembrie; «*Am ajuns la concluzia, că unirea cu Roma este singurul remediu spre a pune capăt scandalurilor bisericești ce nu se mai sfârșesc*». Cum se știe, prin *unire*, papiștii înțeleg supunere. Tot în acea broșură, am arătat, că nu noua legiuire bisericească a provocat scandalul, ci agenții propagandei papiste, căci «*atitudinea Episcopului de Roman și toate mișcările sale au fost și sunt dictate de avocatul Theodorian, capul militant al propagandei papiste dela noi*». Că aveam dreptate în Noembrie 1909, când spuneam că Episcopului de Roman nu-i

e de lege — din cauza căreia afurisise Sinodul — s'a văzut cu prisosință mai târziu și se vede clar azi, când platforma răzvrătirei sale nu mai e legea, ci cu totul altceva și anume bârfelile ce s'au aruncat I. P. Sfințitului Mitropolit Primat de organele papiste din București «Biserica Română» și «Vestitorul». Motivele campaniei acestor organe streine le-am arătat tot acolo, iar modul cum Episcopul de Roman s'a raliat la campania papistă se va vedea clar din cele ce urmează.

În acest memoriu, voi arăta cum lucrează propagandistul Theodorian la continuarea conflictului bisericesc prin unelele lui ortodoxe și în special prin Episcopul de Roman. Pentru aceasta voi relua firul dela început, dând alte amănunte, și folosindu-mă în deosebi de scrisorile ce-mi trimetea Theodorian la Berlin.

În luna Mai 1909, în cuvântarea ce I. P. S. Mitropolitul Primat a rostit la internatul teologic cu ocazia vizitei făcute acolo, a atins între altele și pericolul propagandei catolice, care devine din ce în ce mai îngrijitor. Imediat organul catolic clandestin «Biserica Română» a dat alarma că «Mitropolitul a atacat în discursul său pe uniți», iar la finele aceleiași luni, 31 Mai 1909, agentul propagandei Theodorian îmi scria, asigurându-mă «că Mitropolitul Athanasie, așa cum merge, va pierde orice autoritate și va ajunge în starea din Decembrie 1908». Și mai departe adaogă: «Cel interesant în primul rând nu face nimic spre a liniști pe unii (pe catolici), ori chiar face par'că tot ce poate spre a întezi focul ce se aprinde».

Intr'o scrisoare din 20 Mai 1909, am făcut cunoscut I. P. S. Mitropolitului Primat indignarea produsă în cercurile papiste împotriva I. P. S. Sale de readucerea la ortodoxie a călugărițelor, pe care Theodorian le smulsese de la Nămăești și le trecuse la catolicism în ultimul an de păstorie al răposatului întru fericire Mitropolit Iosif Gheorghian. Spuneam în acea scrisoare că dacă papiștii n'au răsuflet nimic din această nemulțumire, cauza «cred că stă în faptul: ori poate că se tem a nu da greș, ori așteaptă alte împrejurări mai favorabile». Au răsuflet însă cu vârf și îndesat mai pe urmă, ascunzând motivul, și confirmând în totul prevederile mele din acea scrisoare. E potrivit să amintesc aci, că readucerea acelor călugărițe la ortodoxie de către Mitropolitul Primat se petrecea chiar în timpul — săptămâna luminată din 1909 — când agenții propagandei proiectau ridicarea unei monastiri papiste în București, în vederea cărui scop M-rul Netzhhammer și Theodorian strânseseră o parte din sumele necesare.

Nu mult după incidentul de la Internatul Teologic, papistașul Theodorian devenea, în urma unei învoeli secrete, conducătorul unei coalițiuni ortodoxe, alcătuită din nemulțumiți și ambițioși în contra I. P. S. Mitropolitului Primat, așa că la 10 Iunie 1909, acest agent al propagandei îmi scria: „Dar M. Athanasie a făcut tot ce a putut să aprindă focul, în loc să-l calmeze. Această inabilitate (!) a făcut posibilă înjghebarea opozițiunii mai curând și cu mai (mare) putere în public de cât îmi închipuiam». După ce arată succesul său, adaogă: «Mă tem că lucrurile vor merge departe, dacă nu se va

reculege și nu va schimba cărarea. E păcat că nu pricepe, că acum trebuie cu totul altceva, decât ceea ce face...». Mai departe: «Dar omului, rău îi poți face cu sila, dar bine niciodată. Cei ce luptă încontra-i, fac totul să mă hotărască a eși din atitudinea mea de până acum».

Opoziția înjghebată, printre ai cărei membri ortodoxi cel mai de seamă e Episcopul de Roman, s'a întărit repede, puindu-se cu tot devotamentul sub conducerea dibace a lui M. Theodorian, așa că acesta chiar la 22 Iunie 1909, când nimeni nu știa de vre-un scandal bisericesc, îmi putea scrie cu o siguranță lapidară aceste rânduri: „Un lucru este sigur, că eu nu mai cred azi că M. A(thanasie) va face ceva; doresc să mă înșel, pentru că sunt sigur că ar putea, dar cred că se va mulțumi a apuca pe calea ce a apucat și care îl va duce la peire.... pentru că a făcut posibilă o campanie din cele mai distrugătoare».

Cunoscând din studiile mele istorice «forțele ascunse ale viclesugului iezuitic», eu răspundeam propagandistului împăciuator și foarte liniștit. La 10 Iulie 1909, într'o scrisoare, care era răspunsul la două ale lui, eu îi puneam înainte aceste lucruri: «Mitropolitul Athanasie e cărmaciul suprem al Bisericii Ortodoxe Române, pe când d-ta ești campionul neobosit al luptei de expansiune a catolicismului papist în România. Nu discut aici, dacă e bună ori nu ideia sub flamura căreia lupți cu atâta energie și mai ales cu atâta abilitate». Și mai departe: «ziceai d-ta că nu pretinzi mai mult de la M. A(thanasie) de cât o strictă neutralitate față de noua mișcare romano-catolică, spre a câștiga aceasta nu-

mai câteva pozițiuni neînsemnate în domeniul Bisericii Ortodoxe. Dacă va tace așa, M. A. își va atrage ura de moarte a tuturor aceluia, cari privesc cu oroare desbinarea Românilor din Regat în două tabere religioase inimice, ale căror intrigi, certuri și lupte viitoare, vor înghiți zadarnic energiile și inteligențele multora. Știți unde s'a trezit imperiul bizantin atunci când Grecii... Și mai știți cum a fost sfârticată Polonia, când hidra religioasă a celor două tabere și-a ridicat capul, producând acele turburări și certuri interne, pentru liniștirea cărora au sărit vecinii să-i împace, și i-au împăcat pentru totdeauna, înghițindu-i...». În scrisoarea ce mi-a trimis, Theodorian ocolește aceste lucruri, oprindu-se la alte chestiuni. Tot acolo eu îi mai scriam: «Dacă însă, d-ta te-ai apropia, revenind în Biserica pe care ai părăsit-o din cauza unor nemulțumiri personale, (?) ... atunci...». Iată ce-mi răspunde la acestea, în scrisoarea de la 21 Iulie 1909: «Sunt ceva mai inteligent, și dacă am râs cu hohot când îmi propunea să mă reîntorc la schismă... cum vrei să cad eu în acelaș păcat?»

În aceeași scrisoare de la 10 Iulie 1909, eu îi mai scriam privitor la turburările bisericesti ce aveau să izbucnească toamna—anatema etc.:

»Văd bine că atmosfera e încărcată și că la toamnă pot fi turburări bisericesti și că M. A. va avea multe neazuri, expiind el singur greșelele predecesorilor săi—scandalul de la Nămăești și convertirile la catholicism etc.—; dar ce pot face eu?» : E interesant răspunsul lui Theodorian la aceste rânduri : «Dar mă întrebi ce să faci? Fiindcă îmi ceri un sfat ți-l dau

cu plăcere : Caută de vezi pe M. A(thanasie), a-l lumina asupra situației : *spune-i că e posibil ca succesul coalițiunii antiathanasiste să devie problematic.* Dacă te-ar aduce în București în Septembrie pentru 3—4 săptămâni, eu sunt convins că i-ai putea aduce mari servicii ; bine înțeles dacă i-ai da sfatul așa cum zic eu și dacă l-ar urma ». Cu alte cuvinte condițiunea pusă de papist pentru curmarea scandalului ce aveau că-l provoace ei peste două luni și cevanatema episcopului de Roman — e aceasta : **Mitropolitul Primat să devie prizonierul agenților propagandei catolice.**

Propunerii lui Theodorian eu i-am răspuns astfel : «Cuvintele *dar ce pot face eu* din scrisoarea de pe urmă a mea, d-ta le-ai interpretat ca și cum ași cere vre un sfat, eu însă v'am dat numai ca înțelege, că nu mă pot amesteca în viitoarele turburări bisericești, persoana mea fiind neînsemnată... ».

Cu aceasta s'a și încheiat corespondența mea cu Theodorian. Tocmai la 5 Noembrie 1909, când un coleg al meu (B), care studiază la Berlin, a încunostiințat pe un om de casă al lui Theodorian, că eu plănuiesc a demasca înțelegerea și legăturile secrete ale episcopului de Roman cu agenții propagandei, Theodorian mi-a mai trimis o scrisoare, cea de pe urmă, în care mă previne să nu fac eu vre-un *gest nepotrivit* în acele delicate împrejurări — episcopul de Roman se executase și complicii așteptau foloasele afuriseniei — și după ce m'asigură că i-ași fi *sympatic și prieten* — nu pun la îndoială ca om — continuă «cavalerismul ce ți se cuvine e să taci chitic, căci orice vei face mai mult exagerezi, și pentru exa-

gerare îți vei lua plata... Sper că vei înțelege, că ți-am făcut un serviciu și te asigur, că în orice mod, peste puțin vei avea motive să te încredințezi și mai bine... Încă odată: nu face cauză comună cu mișei care trebuie să moară și vor muri pentru mișelia lor». Le-am răspuns și eu tot amical în ziua de 10 Noiembrie 1909, că de amenințările ce-mi fac nu mă tem, că într-adevăr scriu ceva asupra propagandei lor și mă silesc a preciza unele *momente istorice*, dar că niciodată nu mi-a trecut prin minte să fac cauză comună cu mișei, care trebuie să moară și vor muri pentru mișelia lor!

Amintesc aci încă un fapt, ce mi s'a comunicat de d. Sireteanu, directorul cancelariei mitropolitane, anume despre vizitele făcute I. P. S. Mitropolitului Primat de către Italianul propagandist Frollo, profesor la liceul Matei Basarab ¹⁾. Acesta a propus — din însărcinarea cui a făcut propunerea n'a comunicat — I. P. S. Mitropolitului să supue Biserica Română celei papale și în schimb papa îi va acorda titlul de Patriarh unit. Mitropolitul Primat, arătându-i deosebiri ce există între cele două biserici, i-a răspuns, că nu aspiră la titluri streine și oferindu-i un exemplar din *Istoria Bisericească* de Eusebiu Popovici, tradusă de I. P. S. Sa împreună cu P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș, a adăogat: «Firul istoric al

1) Acesta are un frate, Hildebrand Frollo, care face propagandă la seminarul pedagogic, unde e profesor (comunicarea profesorului de acolo I. Bujor). El e și colaborator la „Vestitorul“ și „Neamul Românesc“. Astăvară am spus d-lui Iorga că acest Frollo face propagandă streină. „Știu, a răspuns d. Iorga, dar aceasta e treaba Ministerului de Culte“. Colegul meu Tomegea, care era de față, a zis „la un organ naționalist n'ar trebui să stea un propagandist catolic“.

desvoltării bisericii noastre îl poți vedea d-ta și din această scriere. Eu mă țin strâns de acest fir». Este interesant acest fapt, căci după nereușita misiunii lui Frollo, organele papiste din București au întezit campania, intrând în luptă și ziarul iezuitic din Paris „La Croix“, care zicea între altele, că Mitropolitul Primat al României e un om veninos ca și cartea pe care a tradus-o (acea Istorie Bisericească).

Toate acestea sunt fapte. Unele din ele sunt cunoscute bine de către membrii S-tului Sinod și mai ales de Prea Sfințitii Arhierei din București. Dacă e nevoie de vre-o lămurire, alta de cât cele date, eu mă pun la dispoziția S-tului Sinod, venind în București, aducând corespondențele mele cu avocatul Theodorian agentul militant al propagandei papiste. Din cele înșirate este clar acest lucru: *criza prin care trece Biserica Română azi, e o operă exclusivă a papiștilor.*

Cum episcopul de Roman lucrează după dictarea directă sau indirectă a lui Theodorian, am arătat în broșura amintită „Propaganda papistă“, etc. ¹⁾. Adaog la cele ce am spus acolo unele amănunte explicative. Coaliția de ortodoxi înjghebată de Theodorian, și despre care el îmi vorbește în scrisorile ce mi-a trimis, e formată mai ales din aceste trei persoane: Episcopul de Roman, Const. Chiricescu profesor și fost decan la Theologie și Const. Cernăianu,

1) Afirmarea că episcopul de Roman, ar fi atârnat de Patriarchul Ioachim al Constantinopolului, e o insinuație vicleană eșită din la-gărul papist. Peste vară, Patriarchia a protestat în oficiosul ei „Alitheia“ în contra acestei insinuațiuni. Să se compare cele ce relatez mai departe eu.

licențiat în teologie. Alți teologi, clerici și laici, angajați la luptă, au un rol secundar și nu înțeleg lucrurile ¹⁾. Se știe că Chiricescu este intimul episcopului de Roman și anul trecut, când doi membri ai Sinodului s'au prezentat episcopului de Roman cu propuneri de împăcare, Chiricescu e acela care dicta condițiunile în locul episcopului de Roman, care nu face nimic în afară de voința celor ce au pus mâna pe dânsul. De aceea episcopul Nifon al Dunărei de Jos a arătat, cum se știe, într'o ședință de atunci a S-tului Sinod, că adevăratul Sinod are de luptat cu un sinod ocult. Despre cel de al treilea, Cernăianu, voi aminti aci, că e colaborator la organul papist „Vestitorul“, continuat azi prin organul clandestin catolic „România creștină“ și că pe de altă parte e unul din apropiații episcopului de Roman, care, între altele, i-a tipărit teza sa de licență. Că e salariat al propagandei, că trăește în casa lui Theodorian etc. etc. arăt mai jos.

Aceste amănunte date, să se ia în apreciere următoarele fapte: (Fiind invitat des în casa lui Theodorian — scopul acestor invitații se înțelege ușor — m'am putut familiariza cu întregul plan de luptă al papiștilor. Din cauza aceasta, în „Vestitorul“ de la 1 Decembre 1909, Theodorian mă numește *delator*. Eu răspund la aceasta, că cei ce demască pe vrășmașii Bisericii, ai cărei membri sunt, nu sunt delatori).

Am vorbit la timp I. P. S. Sale despre vizitele fă-

1) Unul din aceștia, Gomoio, mi s'a plâns mie, părintelui Scriban, d-lui Tomegea și altora că regretă că a semnat articolele lui Th. din organul lui „Biserica Română“.

cute seara de Theodorian Episcopului de Roman la Hotel Frascati și de hotărârea luată de episcop după îndemnul propagandistului de a afurisi Sinodul. I. P. S. Sa mi-a răspuns : „Aceasta e o naivitate a d-lui Theodorian“. Faptul însă s'a petrecut !

În ziua de ... Mai 1909, când Mitropolitul în discursul rostit la Internatul Teologic a atins pericolul crescând al propagandei catolice, cel dintâi care a comunicat lui Theodorian atitudinea hotărâtă a Mitropolitului față de papiști, e Const. Chiricescu, pe atunci decan al Facultății de Teologie. Pe când Mitropolitul se întorcea în trăsură de la Internat la Mitropolie, pe din dos Chiricescu se ducea întins la Theodorian acasă, B-dul Maria 54. A fost văzut intrând acolo de către teologul Th. Tomegea, care a comunicat faptul colegilor săi de la Internat. În aceeași zi pe seară, doi studenți teologi, anume părintele G. Tudorache și C. Roșescu, azi preot în Iași, erau invitați acasă la Theodorian. Acestor studenți le-a comunicat deasemenea Theodorian vestea „ce i-a fost adusă de Chiricescu“. Th. s'a plâns apoi în contra Mitropolitului, despre care a zis că nu știe cu cine luptă și că odată va regreta atitudinea ce are, etc. Despre acest fapt am înaintea și o scrisoare a părintelui Tudorache.

În vara anului 1909, când papiștii făceau pregătiri împreună cu episcopul de Roman și acoliții săi pentru sesiunea de toamnă a Sinodului, când „Romașcanul“ avea să arunce bomba afuriseniei, a apărut o carte antiortodoxă „Biserica și Româanismul“ pe numele lui C. Cernăianu. Cum am arătat la timp, această scriere plină de falșuri — în recenziunea fă-

cută ¹⁾ am arătat acele falșuri — e opera cunoscuților agenți catolici Theodorian și Vladimir Ghica. E bine să reîmprospătez aci concluzia acestei cărți pe care o reproduc după ziarul papist „Vestitorul“ No. din Mai 1910: «A intrat în mentalitatea română ideia că Biserica ortodoxă ar fi fost, ba ar fi încă paladiul națiunii române. De abia anul trecut în interesanta și pe deplin documentata (sic) sa lucrare „Biserica și Românismul“ Const. Cernăianu a dovedit că Biserica ortodoxă nu numai că nu a fost paladiul Românismului, ci i-a fost un vrăjmaș cu atât mai periculos, cu cât Românismul nu a vrut sau nu a putut să-l cunoască».

Mult mai caracteristic sunt cele petrecute cu manuscrisul acestei scrieri. Înainte de a vedea lumina tiparului, Theodorian prin Cernăianu a pus manuscrisul să concureze la un premiu al facultății de Teologie. În urma unei înțelegeri a lui Theodorian cu Chiricescu, acesta și-a dat cuvântul că lucrarea va fi premiată. De aceea Chiricescu, fiind în comisiune ca decan «a stăruit din răspuțeri pentru premiarea acelei lucrări». O spune aceasta întâmplător profesorul N. Dobrescu, deasemenea membru în acea comisiune, într'o scrisoare cu data de 28 Noembre 1909, care începe așa: «La întrebarea ce-mi faci prin cartea poștală ce am primit eri, am a-ți răspunde că *forma* manuscrisului prezentat la premiu diferă de lucrarea tipărită, atribuită lui Cernăianu, fiindcă tipăritura are un plus de injurii la adresa mea... *Concluziunea* principală

1) Vezi anexa scrierei mele „Propaganda papistă și întâmplările bisericesti de azi“.

că «Biserica Ortodoxă» adică a fost o pacoste pentru Români figura și în manuscris...». Și mai departe: «In. contra unor membrii ai comisiei de cercetare, am luptat din răputeri pentru respingerea ei...»

Dacă stăruințele puse de Chiricescu de a se premia acea carte reușiau, lupta papistașilor în contra Bisericii noastre s'ar fi ușurat mult. Theodorian, care, *imediat* după aruncarea anatemei de episcopul de Roman asupra Sinodului, a publicat articolul cunoscut din «Adevărul» sub titlul: «Rezolvarea crizei stă numai în supunerea Bisericii Române celei papale» ar fi zis totodată: «Și facultatea de Teologie s'a pronunțat pentru Catolicism, premiind cartea antiortodoxă «*Biserica și Románismul*». Acesta eră planul. Intr'o convorbire ce am avut în toamna trecută cu profesorul Dobrescu asupra acestui lucru, d-sa mi-a mai comunicat că Chiricescu, văzând că majoritatea membrilor comisiei e contra premiei, a rugat stăruitor comisia ca să dea autorului acelei lucrări măcar 10 (zece) lei, recunoscând Facultatea cel puțin moral dacă nu material valoarea acelei scrieri. Dealtfel, tocmai aceasta ceruse și Theodorian, căci nu de bani aveau nevoie propagandiștii, ci de autentificarea oficială a părerilor lor.

Acestea despre Chiricescu profesor, fost decan de Teologie și membru în coaliția condusă de Theodorian. El nu face nimic altceva decât execută punctual tot ceiace îi comandă M. Theodorian. Chiricescu este acela care duce episcopului de Roman hotărârile mai de seamă luate în lagărul papist.

- Cel dealtreilea membru al coaliției, Const. Cernăianu, nu numai că e salariat al propagandei ca-

tolice, colaboratar la Vestitorul și România Creștină și pseudoautorul scrierei antiortodoxe «Biserica și Românismul», dar trăește chiar în casa lui Theodorian. Iată ce-mi scrie el dela acesta din casă: «Dragă Diculescule, întâmplarea făcù ca astă seară, pe când nu erà d-nul Theodorian acasă, să primesc eu corespondența, între care văd cu mirare o c. i. a ta pe care nu o înțeleg...» Dacă mă voi luà pe urmele acestui salariat al propagandei, nu odată îl voi surprinde în palatul Episcopiei de Roman. Voi cità un caz recent de tot, în care surprindem pe acest curier al lui Theodorian la Episcopia de Roman, *tratând în numele Episcopului* cu preoții din Eparhie. Intr'o scrisoare a părintelui Tudorache din Leontinești-Bacău, cu data de 1 Mai 1911 citim următoarele rânduri: «Vlădica de Roman m'a chemat după Paști la Roman.. Eșind afară dela el (dela Episcop), iacă Cernăianu, care erà acolo, venit dela Cernăuți, unde fusese pentru interviewurile profesorilor; el mi-a propus ca eu să intervin pe lângă D-l Iorga, că dânsul să aibă o atitudine binevoitoare prin «Neamuul Românesc» către Episcopul de Roman și în schimb și eu voi fi servit în chestia boclucului meu...» Aduag aci, că părintele Tudorache este acela căruia naționalistii îi puseseră în ultimile alegeri candidatura la Neamț...

Din scrisoarea părintelui Tudorache mai reese un fapt, anume, acela că înaintea sesiunii actuale a Sf. Sinod, papiștii au trimes la Cernăuți pe Cernăianu ca să intervieveze pe profesorii de Teologie de acolo. In pamflelul papist «România Creștină» s'au și publicat niște preținse interviewuri în care se bâr-

fește Sinodul Bisericii Române. Acele interviuri au desorientat pe mulți oameni, cari nu înleag lucrurile și mai ales lupta. Au fost reproduse fragmentat și de «Neamul Românesc», asta «în urma vizitei lui Cernăianu pe la Iași, pe la D-l Cuza, unde fusese spre a-i cere ajutorul», zice tot în acea scrisoare onorabilul părinte Tudorache. Curierul papist Cernăianu se va fi prezentat profesorilor teologi dela Cernăuți ca membru al Bisericii Ortodoxe, va fi suspinat după fericirea și prosperarea acestei Biserici și va fi indus în eroare pe profesori, spuindu-le inexactități.

Cei trei preoți caterisiți: Vasilescu, Păunescu și Drăghici au fost aruncați în luptă tot de Theodorian, care le-a redactat și petițiile ¹⁾ pe cari ei le-au înaintat una după alta Sf. Sinod cum și pe aceia pe care au înaintat-o Patriarhiei «Scaunului Prea înalt» cum zice șiret el, ca să creadă cei naivi că Biserica Română ar fi supusă Patriarhiei și de aci să se tragă dela sine concluzia: decât supuși Grecilor mai bine Papei. Cum se știe, această abilitate a dat greș. Cei ce cunoșteau mai deaproape lucrurile — preoții din Capitală — au arătat dela început că cei trei preoți au fost câștigați și atrași în luptă de agenții catolicismului papist. Curând însă, singuri acești preoți inconstienți s'au dat de gol, eșind în public ca directori ai pamfletului papist «România Creștină» alături de Cernăianu. În luna August trecut, teologul

¹⁾ Vezi cele ce urmează. De altfel, că Theodorian a făcut acele petiții a spus-o Păr. Nazarie lui Tomegea într'o convorbire. Același lucru mi l'a comunicat mie Părintele Florescu, secretarul internatului teologic, care a auzit tot dela părintele Nazarie, iar părintele Nazarie va fi știind dela Chiricéscu.

Pârșcoveanu, amic de aproape de al lui Păunescu, mi-a declarat mie și lui Tomegea, că singur Păunescu ar putea fi justificat până la un punct de actul ce a făcut. «El a urmat pe Theodorian spunea Pârșcoveanu — din recunoștință, căci Th. i-a făcut teza de licență în teologie». Sub prestare de jurământ, Pârșcoveanu va da același răspuns la o eventuală întrebare din partea Sf. Sinod. Teza lui Păunescu, pe care o am înaintea, poartă titlul: «Sf. Nicolae al Mira Lichiei», adică e Monografia patronului bisericii Sf. Nicolae Vlădica, unde Theodorian a fost episcop în timpul ortodoxiei sale!

Papiștii văzând că afurisenia aruncată de Episcopul de Roman nu și face efectul așteptat, au scos la luptă pe acei preoți, întâi pe unul, apoi pe doi. Când însă acești preoți au găsit altceva decât ceia ce au căutat, papiștii în disperare de a nu pierde lupta, au împins înainte pe Episcopul de Roman ca pe ultima rezervă a lor. Ușor s'a lăsat convins Episcopul de Roman de a și schimba platforma luptei, care se cam învechise și a luat, alta, pe a preoților, în realitate tot a lui Th. Această schimbare de platformă; nu i-a prins bine însă Episcopului de Roman, căc n'a mai fost nevoie să i desvăluiască alții, de oarece s'a desvăluit singur.

Că de doi ani încoace propagandistul Theodorian s'amestecă și în administrația Episcopiei de Roman, eu cunosc cazuri. Pentru a vă prezenta dovezi însă ar fi necesară venirea mea în București.

Pentru o mai ușoară înțelegere a lucrurilor, mai amintesc aci armătoarele fapte:

Convertirea lui Theodorian la catolicism a fost

ținută multă vreme secret, ca să aibă succes în lupta lui. Cu totul pe față s'a dat el abia după ce l-am demascat în broșura «Propaganda papistă și întâmplările bisericești de azi». Iată ce scrie el în «Vestitorul» din 20 Decembrie 1909, pag. 3: «Și așa la 15 Mai 1908 D-l și D-na Theodorian trec dinpreună cu acele călugărițe la unire (sic). Nici un gând de luptă, nici o hotărâre alta de cât a umbla în liniște pe căile Domnului». Adevărat din aceasta, e numai atât: la 15 Mai 1908, avocatul Theodorian a fost convertit la catolicism și angajat de iezuiți în lupta lor.

După ce în amintita mea broșură, am arătat pe Episcopul de Roman cum este și pe cine ascultă, Theodorian imediat a sărit în ajutorul uneltei sale, publicând în «Vestitorul» de la 20 Decembrie un lung articol întitalat «Propagandele streine și turburările bisericești de azi!» Articolul a fost scos în broșură separată de 40 pagini și la 4 Ianuarie a fost trimis tuturor parohiilor din țară. E plin de perfidii și de insinuări. În «Vestitorul» articolul e semnat C. D. adică cu inițialele numelui meu, iar ca broșură poartă semnătura «Un ortodox». Ca să arunce vrajba între ierarhii Bisericii noastre, insinuează acolo că eu ași fi scris în organul lor în contra P. S. Episcop de Argeș și a I. P. S. Pimen Mitropolitul Moldovei și încă după îndemnul I. P. S. Mitropolitului Primat. Protestez aci din adâncul sufletului contra acestei insinuări iezuitice. Pseudonimul Sir Dik, care scria «Chipuri și Icoane» în organul papist nu sunt eu, ci Theodorian. Eu nu am scris nici un rând.

Acestea sunt I. P. S. Președinte, faptele mai de

seamă ale crizei bisericești. Dacă această criză a putut dura până acum, se datorește faptului că Sf. Sinod în realitate n'are înaintea sa pe Episcopul de Roman, ci pe conducătorii acestuia, agenții propagandei papiste.

Dacă nu se vor lua măsuri drastice și urgente contra Episcopului turbulent, răzvrătit de atâta timp și pus sub ascultarea streinilor pentru satisfacerea vanității și a unei ambițiuni nejustificate prin nimic — căci a face turburări înseamnă a lucra negativ pentru propășirea Bisericii — Biserica noastră Românească va ajunge în starea cea mai vrednică de plâns. Puterea și progresul papismului stă în disciplina lui. Știu aceasta agenții propagandei, de aceea ei luptă prin năimiți, inconstienți și vânzători de Biserică, să șteargă orice urmă de disciplină din Biserica noastră, slăbind-o neconținut.

Ca licențiat în teologie și viitor cleric, vă înaintez, Inalt Prea Sfințite Președinte, acest memoriu cu rugăminta de a-l supune aprecierilor Sf. Sinod.

Primiți vă rog, Inalt Prea Sfințite Președinte, încredințarea sentimentelor de adâncă venerațiune ce Vă păstrez.

Const. C. Diculescu

Licențiat în teologie

Berlin, 21 Mai 1911

Linienstrasse 116

